

V CARIGRADU SE TRESEJO PRED SILO ZAVEZNIKOV

Mestne novice.

V soboto, 6. marca ob pol osmi uri zvečer v Grdinovi dvorani se vrši shod v svrbo novih članov Lige.

KONVENCIJA SE BLIŽA.

—Odbor Slovenske Lige v Clevelandu je sklenil, da vsi oni rojaki, ki bi radi pristopili k Slovenski Ligi kot brambovi za domovino, za svobodno domovino slovensko, imajo priliko v soboto, 6. marca ob pol osmi zvečer, da pridejo v Grdinovo dvorano in se upišejo kot člani Lige, ker na prvem zborovanju radi silne množice ljudij ni bilo mogeče vsem pristopiti. Zanimanje za Ligo v Clevelandu je naravnost ogromno. Vsak dan se upisujejo številni ljudje v našem uradu. Narodna zavest presinja ljudi, da število resnih borcev za bodočnost Slovenije narašča. Kjer se sestane manjša ali večja družba, takoj se pričnejo zbirati prispevki za Ligo. In svetujejo našim Slovencem, da to napočeto delo z vso resnostjo in vztrajnostjo ter narodno ozrtvovalnostjo nadaljujejo. Prilika kot se nam danes ponuja, ne pride nikdar več. Lige se ustavljajo po vseh slovenskih naselbinah Amerike. Kjer prebiva Slovencev, tam se zberejo narodni sinovi ter položajo krize na oltar svobodne domovine bodočnosti Ves krak in teatralično ter diktatorsko uprizorjena gonja od lastnih sinov majke Slave, je kot kapljice v morju. Cesar se narod poloti, po cemur slovensko srce zahrepni, tega ne podreja najmočnejši sovražnik. In le sklenjenje slovenske vrste, ramo ob ramu, z jasnim ciljem pred očimi, so zmožne kaj storiti. Razdiralno delo bo našlo naščevanje. En svetel trenutek imamo v zgodovini našega narodnega trpljenja, in ta je danes med nami. Glejte, da nas veliki trenutki najdejo velike može.

Pri sobotnem zborovanju se omeni nekaj bistvenih predmetov za konvencijo Lige v Chicago, ki se vrši 9. marca. Pričakuje se, da bo to zborovanje pozdravljeni s številnimi brzjavji od narodnih Slovencev. — Odbor Slovenske Lige v Clevelandu ima redne seje, vodi načancne račune, toda kot smo že omenili, imen ne izda v javnosti, baš raditega, ker je med narodom izdajec, ki bi izkorisčale imena. Sicer pa brez strahu! Borimo se za svobodo, enakost in bratstvo!

— Pažite na pljučnico, 56 novih slučajev je bilo sporočenih mestnemu zdravstvenemu uradu v treh dneh. Zadnji teden je pbolelo 62 oseb za pljučnico, to jih je umrlo. Oblecite se dobro, zracite svoja stanovanja, imejte dobre suhe, in ne jedjite takozvane "patent medicines". Obrnite se na zdravnika. Bolesen je načizljiv, in ne puščajte otrok bi bolnikom, ki hohajo na pljučnici.

— Jos. Bambic naj se oglasi pri J. Grdin radi važnih pisem iz stare domovine.

— Mesto v kratkem odpre novo mestno bolnišnico, ki je vzor bolnišnic v Zjed. državah. Valjala bo \$3.000.000 in bo imela prostora za 2000 bolnikov.

Kdo ima hišo ali lot naprodi, naj poskuši z oglastom v našem listu. Kmalu se bo oglašal kupec.

Angleško in francosko brodovje se bliža starodavnemu Carigradu.

Rusi so premagali Nemce na več krajih. Avstrijci poraženi.

Francosko in angleško brodovje, ki šteje 40 bojnih ladij je uničilo 6 turških fortov v Dardanelah. Rusi obstrelijujo Bospor. Carigrad je v paniki, in sultan pripravljen, da pobegne. Rusi so dobili novo armado in so prizadiali z njo Nemcem dva teška poraza. Francosci se dobro držijo na svojih tleh. Nova angleška armada dva milijona mož je pripravljena. Rusi osvojili Stanislav in Kolomejo.

Pred Carigradom.

London, 28. februar. Štirideset angleških in francoskih bojnih ladij, med njimi največji dreadnought, je udilo v Dardanelsko morško ozino. Včeraj so prišli stirinajst milij bliže Carigrada. To je tretina pota do Carigrada, ki je oddaljen le še komaj 100 milij. V Dardanelah se sedaj zbrano najbolj mogično brodovje, po številu topov in po številu ladijske teže. Več kot 500 topov se nahaja na teh angleških in francoskih ladijah. Med drugimi je tudi silna angleška oklopna "Queen Elisabeth", ki je prišla sele pred nekaj dnevi v službo. "Queen Elisabeth" ima baterijo osemih topov, katerih vsak ima v premeru 15 palcev, in ki so enaki strašnim nemškim 42 cm topovom. Prvič v zgodovini so bili načrili taki topovi z uspehom na morju.

Forti podrti.

Zunanjih turških fortov, ki čuvajo vhod v Dardanele in so predstraga Carigrada, se silnemu bombardiranju niso mogli ustavljati. V nekaj urah so bili forti razbiti, in ko je vojaštvo iz fortov pobegnilo, so zaveznički izkrcali moštvo in manjšo topovje, ki so razdiali, kar je še ostalo od trdnjav. Posebne ladije isčejo mine v morju ter jih odstranjujejo, da pridejo pot silnim oklopnicam proti Carigradu.

Se mnogo dela.

Zavezniško brodovje ima pred seboj še veliko casalo, kajti podreti mora še dva najmočnejša turška forta Chanak in Klid Bahr, ki stojita na najbolj ozkem mestu Dardanel. Zaveznički povelniki imajo naročilo, da morajo podreti vse forte in priti pred Carigrad na vsak način. Angleži in Francozi pa so tudi pripravljeni, da pridejo v Carigrad, eteči s precejšnjimi žrtvami, in kot se je izrazil lord Beresford, zguživo zaveznički pri tem najmanj polovico svojih ladij, toda v Carigrad pa pridejo gesceno.

zoo topov razdira forte.

Zavezniško brodovje je pričelo včeraj obstrelovati dardansko ozino, kjer se morje tačno zoži, da ni več kot eno mesto.

Pariz, 28. februar. Rusi so imeli uspehe v okolici Przanyza, na severnem Poljskem in pri Kolomeji, v vzhodni Galiciji, kjer so Avstrije pognali nazaj z velikimi zgubami. Rusi so si ropeti osvojili Kolomejo in Stanislav v Galiciji, kateri mesti so Avstrije pred 14 dnevimi vzel. Nemci ponoči, da so tam zajeli 10.000 Rusov, je nerensčično, in niso le Nemci imeli tam nobenih uspehov, pač pa so se morali pred Rusi umakniti.

topov, je popolnoma uničilo fort.

Turško brodovje.

Ko pridejo zaveznički preko dardanske ozine, jih čaka še turško brodovje, ki šteje skupno 34 raznih vrst ladij. To brodovje čaka pri Nagara Roads. To je tretina pota do Carigrada, ki je oddaljen le še komaj 100 milij. V Dardanelah je sedaj zbrano najbolj mogično brodovje, po številu topov in po številu ladijske teže. Več kot 500 topov se nahaja na teh angleških in francoskih ladijah. Med drugimi je tudi silna angleška oklopna "Queen Elisabeth", ki je prišla sele pred nekaj dnevi v službo. "Queen Elisabeth" ima baterijo osemih topov, katerih vsak ima v premeru 15 palcev, in ki so enaki strašnim nemškim 42 cm topovom. Prvič v zgodovini so bili načrili taki topovi z uspehom na morju.

Zrakoplovci pomagajo.

Vse angleške bojne ladje imajo na krovih zrakoplove, ki se vedno dvigajo v zrak in isčejo primernih točk za obstrelijanje. Turki so proti zrakoplovom brez moći, ker nimajo topov, ki bi streli na takih razdaljah.

Bombardiranje.

Dunaj, 28. februar. V Champagne distrikto so Francozi napadli nemške postojanke pri Mes-les-Hurlus, kjer so zavzeli 500 metrov nemških strelnih jarkov. Zajedno so dobili 100 nemških ujetnikov in dva britanska topa.

Na francoskem bojišču.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Sest fortov uničenih.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Turki se slabo branijo.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Gorovje.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. Rastrellili so izalogo smodnika. Brodovje je prišlo že do forte Kild Bahr.

Obrežje z minami.

London, 29. februar. Šest najmočnejših turških fortov v Dardanelah, je uničenih. Angleške in francoske zastave plapajo danes na njih mestu, kjer že skoraj 500 let ni bilo drugega kot polmesec. Vsi forti, ki so bili porušeni v četrtek in petek, so dobili angleško ali francosko posadko. Brodovje zavezničkov je včeraj še ves dan streljalo na forte. R

CLEVELANDSKA AMERIKA

IZHAJA V TOREK IN PETEK.

NAROČINA:
En Amerika \$2.00
En Evropa \$3.00
En Cleveland po pošti \$2.00
Panonske številke po 3 cent.

Dopisi brez predpis in oskrbovalci se ne uporabljajo

Vsa pisma, dopisi in denar naj se posilja na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6110 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.

EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIER, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Read by 15,000 Slovencov (Kraljevi) in
the City of Cleveland and elsewhere. Ad-er-
ting rates on request.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Entered as second-class matter January
first 1908, at the post office at Cleveland, O.
under the Act of March 3, 1879.

No. 18. Tue. March 2, 1915

Brez strahu.

Nemški socijalisti so tako ob izbruhu vojne pokazali, kaj se pravi biti: Socijalist in narodnik! Nič ne more odrekati nemškim socijalistom pravega razumevanja socijalizma, nihče ne more odrekati velike pozitivnosti socijalistov za delavce, in marsikaka dobra delavska postava je bila narejena v Nemčiji po posebnem prizadevanju nemških socijalističnih poslanstev. In socijalistični principi, ki so jih zastopali nemški socijalisti, se bili enakim principom, ki jih zastopajo vse drugi socijalisti raznih narodov. Nemški socijalizem je istovrsten s francoskim, češkim, ruskim, slovenskim ali turškim. Glavni pogoj, življenska borba socijalizma je: Podreti z zavednostjo delavskega razreda današnji gjni kapitalistični sistem, in iz teh podprtih postaviti moderno delavsko družbo, kjer bodo vse enaki, kjer ne bo krivice, kjer ne bo zatiranja delavca, pač pa bo vsakemu delavcu garantiran obstanek in dobro življenje. In do tega položaja se mora priti z neprestanim odgojevanjem delavcev, le z največjo delavsko zavestjo, da konečno vsi delavci sveta sprevidijo, kako so po današnjem sistemu goljufani. In ko se jim odpre, oči, tedaj nastane preobrat, ki bo spremenil delavca sužnja v delaveca — človeka.

Tako je, in tako mora biti, bodojo pritrdiri vsi sodruži. Toda samo nekaj je na potu temu. In ravno nemški socijalisti so prvi pokazali na to oviro. Ko se je nemškemu cesarju udelo, da je pravi čas, da poplavi celo Evropo s krvjo, tedaj so vstali nemški socijalisti in navdušeno pritrjevali nemškemu cesarju, da je prav, da je povzročil vojsko, in glasovali so za tisoč milijon ljudskega denarja, da ga požre vojni moloh. To je dejstvo, ki ga ne more izpodbiti nihče, in se pozna zgodovina bo kazala na nemške socijaliste, ki so vrgli proč od sebe socijalistično prepričanje in se vrtili, ne samo z besedo, pač pa tudi dejansko z orozjem v roki nad svoje ruske in francoške in angleške socijaliste, delavce, katerih vsak je branil svojo — DOMOVINO!

Tu pride dom do glavnega predmeta. Ko je zapela vojna trblija v Nemčiji, nihče vprašal, če si socijalist, vse so hiteli enako urno pod zastavo in v boj. In kdor je se dyomil nad mišljem nemških socijalistov, tega je, moral prepričati govor, nemškega soča poslance Hein-a, ki je dejal: V teh teških časih za nemško domovino moramo pozabiti stranko. Prva dolžnost vsakega Nemca je, da očisti svojo domovino sovražnikov — in zato mora narod zastaviti vse svoje moči.

Toda radi teh vzrokov mi ne sovražimo nemških socija-

listov. Kajti oni so se zavedali, da jim je domovina najsgtejša stvar, in branit so jo šli, kot prav svetinja, katero imajo. Tako naredi vsak značajen in domujenih človek. In poleg tega, nemški socijalisti niso pozabili svojih načel, ne oni jih še goje v svojih srcah, in način način, tudi bodojše — daje razsirjal, toda danes — danes govorju njih — patriotskem.

In ko gledamo tako nemški narod, kako stoji sklenjen v eno celoto, ko ne pozna strank pač pa je vsakega Nemca prva dolžnost, da brani domovino, nam se zdi kot morilno-bratsko početje slov. socijalistov, ki branijo lastnim bratom Slovenscem organizacijo, ki ima isti namen kot organizacija nemških socijalistov v današnji vojni: Ohraniti in braniti domovino do zadnje kapljice krvi!

In če je naloga Nemcev braniti svojo domovino, zakaj ne bi bila naloga Slovencev braniti svoje? Ali nismo po vseh zekoni narave vse enaki? Ali ne prizna ravno socijalistični princip, da je en narod toliko veden kot drugi? Zakaj nam ni treba organizacije za narodnost, zakaj je smejeti nemški socijalisti? Grinhorška naziranja chicaskih socijalističnih voditeljev nas v tem oziru ne morejo preplašiti. Nasprotno: Če J.S.Z. v Ameriki odvrača Slovence od Lige, od narodne organizacije, dela s takim početjem naravnost v roke avstrijskih vlad, kateri pomaga, da ostane že nadalje bolj razcepljen, in kot razcepljen, se da lahko tiranizirati in držati v verigah! In boj za svobodo, boj za enakopravnost in bratstvo je vendar karakter Slovenske Lige, in če se ne motimo, tudi karakter socijalizma.

Bilo ti odveč in brezkoristno v tem času iskat, zakaj se je vse tako godilo, zakaj ni bilo drugače, in kakšne posledice bi imeli, če bi se v preteklosti združili za skupni žgodovinski napredok. Danes moramo priznati samo gorko dejstvo in žalostne posledice, katere moramo izbrisati. Kajti četudi je resnica, da je treba napisati velik del te naše narodne pokore v zapisnik onih tujih elementov in faktorje, ki so nas vedno za nos vodili in izkorisčali, pa vendar vsega tega ne bi bilo, vsaj v toliki meri ne, če bi ob pravem času naši dedje poznali svoj položaj in ga znali pravilno izrabiti.

In česar ni naredila preteklost, je treba, da naredi sedajnost, ter narodi slovanskega juga — Slovenci, Srbi in Hrvati, izvajajo sebi in zasigurajo častno bodočnost.

Spoznanje narodnega edinstva je danes gotovo delo in velepotomljivo dejstvo. Spoznanje narodnega edinstva je najsijsnejša pojava našega novejšega narodnega življenja. Ta pojava s svojimi dobrimi posledicami nam bo poplačala za vse muke in trpljenje v pretekli dob. To spoznanje je pridobil duše, osvojilo srca najbolj resnih in najbolj unetih inov jugoslovenskega naroda. In to jugoslovenstvo se ne manifestira z lučnimi izjavami, pač pa s premišljenim in sistematičnim delom, z združenjem naše "Matic", naših sokolskih organizacij, pevskih društev, šolskih zavodov ter industrijskih ter obrtnih podjetij.

Brez strahu! Starodavna slovenska ječa — Avstrija, se podira. In glejmo, da budem pravem trenutku može dovolj, da si budem znali zgraditi na razvalinah naših tisočletnih zatiralec svoje — svodne domove!

Jugoslovansko vprašanje v zgodovinskem času.

Piše: Dr. Franko Potočnjak.

Bistvo jugoslovenskega vprašanja obstoji v tem, da so Slovenci, Hrvati in Srbi en in isti narod. Kdor to resnočno pravilno upošteva, ta pride tudi do pravilne rešitve jugoslovenskega vprašanja.

Narodno edinstvo se dokazuje z enim jezikom. Jezik je krstni list vsakega naroda, ki se sicer lahko odlikuje še z drugimi znaki, kulturnimi, gospodarskimi, socijalnimi in političnimi, toda ničesa ni tako karakterističnega kot jezik. Narod kot narod živi in propagira s svojim jezikom, in če pravde jezik, pravde narod. Brez jezika je narod, kar brez imena, brez dedov in unukov. Jezik je največji in najdražji dar naroda, in ni čudno, da so vrile tako silne borbe za jezik, najsibro, da se je narod sam boril ali da se je branil pred navalom tujcev.

Hrvati, Slovenci in Srbi govorijo jenik, ki je v svojem bistvu, v tvorjenju korenik in oblik eden in isti. Med Hrvati in Slovani ni sploh nobene, tudi

dialektične razlike, v novejših časih pa se je tudi slovenski moderni književni jezik popoloma približal hrvatskemu in srbskemu, in približuje se vse bolj. Edinstveni književni jezik vseh treh narodov je vprašanje, ki bo rešeno v najbližji bodočnosti. In to bi bilo že zdajne storjenje, da se nismo vedno cepili in preganjali po vseh krajinah sveta, se delili na diežele, okraje in na Kranjce, Ličane, Štajerce, itd. Taki historijski razvoja je cepil ta pravno edinstveni narod, nikdar ni skušal ga privesti v eno celoto, in tako se je razvial vsak del za sebe, in dobil je svoje kulturne, politične in socijalne organizacije. Na mestu enega, edinstvenega, so se razvijali trije organizmi, in vsakemu teh organizmov se je sepetala in sila druga naloga, drugi cilji, popolnoma neenakih ciljem drugih organizmov. Tako cepljen na stoletja se je tudi edinstven narod razvijal posebej in zasebno, čeravno se je v podzemnih slučajih eden narod približal drugemu, da započne kupno akcijo.

Bilo ti odveč in brezkoristno v tem času iskat, zakaj se je vse tako godilo, zakaj ni bilo drugače, in kakšne posledice bi imeli, če bi se v preteklosti združili za skupni žgodovinski napredok. Danes moramo priznati samo gorko dejstvo in žalostne posledice, katere moramo izbrisati. Kajti četudi je resnica, da je treba napisati velik del te naše narodne pokore v zapisnik onih tujih elementov in faktorje, ki so nas vedno za nos vodili in izkorisčali, pa vendar vsega tega ne bi bilo, vsaj v toliki meri ne, če bi ob pravem času naši dedje poznali svoj položaj in ga znali pravilno izrabiti.

In česar ni naredila preteklost, je treba, da naredi sedajnost, ter narodi slovanskega juga — Slovenci, Srbi in Hrvati, izvajajo sebi in zasigurajo častno bodočnost.

Spoznanje narodnega edinstva je danes gotovo delo in velepotomljivo dejstvo. Spoznanje narodnega edinstva je najsijsnejša pojava našega novejšega narodnega življenja. Ta pojava s svojimi dobrimi posledicami nam bo poplačala za vse muke in trpljenje v pretekli dob. To spoznanje je pridobil duše, osvojilo srca najbolj resnih in najbolj unetih inov jugoslovenskega naroda. In to jugoslovenstvo se ne manifestira z lučnimi izjavami, pač pa s premišljenim in sistematičnim delom, z združenjem naše "Matic", naših sokolskih organizacij, pevskih društev, šolskih zavodov ter industrijskih ter obrtnih podjetij.

Brez strahu! Starodavna slovenska ječa — Avstrija, se podira. In glejmo, da budem pravem trenutku može dovolj, da si budem znali zgraditi na razvalinah naših tisočletnih zatiralec svoje — svodne domove!

In to spoznanje narodnega našega edinstva, ni ostalo neprikrito tudi pri onih, ki so ed naše krvi do sedaj živel, in ki so tako vse poduzeli in zateli delati, da do tega ne pride. "Ne zeldini, o Alah gjavre," tako so Turki molili stoletja in stoletja. "Deli in vladaj!" bila je stoletna deviza avstrijske, habsburške, kamarile. Vsem mastnimi namazana dunajska vlada in kamarila je dobro vedela, da počiva vse naša naprednost, vse naša sila, zavednost in moč v narodnem edinstvu. Čim bolj globoko prodre ta zavest v narod, čim bolj kulturne postane ta narod, tem prej bo vstal in zahteval, da pogleda račune, s katerimi se računa o narodni usodi. Tak zaveden narod ne bo dopustil, da tuje za njega račune vodijo, narod pa samo placi.

Zato je bilo vse delovanje dunajske kamarile vedno obrnjeno na to, da se z vsemi mogičnimi sredstvi prepreči tako narodno združenje, na eni strani, in na drugi strani, da se narod pusti čimbolj neunem in da se ga čim huj izkorisča.

In pri tem svojem delovanju je Dunaj, natančno in do najmanjje podrobnosti spremjal naše narodno življenje v vseh njegovih oblikah. Najmanjša narodna zadeva ni ostala nezna na Dunaju, vse se je ostro morilo, dobro bilježilo. In pri tem vladnem sistemu smo dunajski kamarili seveda sami pomagali, prvič z ovaduštvom, drugič s prevelikim patriotskим, ki je gorel za tujca, toda ki je bil mravl za narod.

In zato ni nikakor čudno, da je ista kamarila, ki je dobro poznala narodno življenje med Jugoslavom, ob istem času, ko se je pripravljala za vojno proti Šrblji, pripravljala tudi način, kako bo začušila povzdigo v spoznanje edinstnosti med Juščevom. Naznanite vojne Srbiji od strani Avstrije, nima datumata, ta vojna se je vodila že prej, javno in očividno v dobi aneksije Bosne in Hercegovine, tajno in skrivno pa, ko je padel zadnji Obrenović in je nastopil Peter I. kot kralj srbski.

Iz stare domovine.

Taboriške poštni razpusec pri Ljubljani. Nekatere razpusec "G. T." pisačevali so v Ljubljani. Julija od Lipanca je nastalo sedajce mesece pravčeno mesto, ki sledi za bivanje žalihščev beguncem. Na prostem polju (vidno s Šoštanjem) stoji še 25 prostornih barak, nadaljnji 25 gradnjo. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Najprvo se je mesto prizadalo v zasilje zavetovanje za 6000 oseb; zgraditi se je mesto 12 barak, vsake 50 oseb. Kasneje se je zgradilo 25 barak, v katerih biva sedaj okoli 14,000 oseb. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na strelkah, s desk ali ležiščem. 2000 je slamic, drugi morajo ležati na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene na enem in isti način; vsaka ima podstrešje urejeno za bivanje. Begunci leže na lastni obliki, odeli kar so prinesli z seboj. Barake niso podstrešene, tako da ne nudijo komodega bivališča, varujejo pa ljudi vsaj pred mrazom in močrotom. V vsaki baraki so peti in pa vse studiinkov, katere lahko begunci menijo rabijo. Ker se okvir razvija v barak seveda z električnim letom. Vsak dan prizadajo novi baraki, tako da se vse more dobiti novih barakov. Taboriške obzide grajajo iz bodeče stice, tako da je mogeče le na enem mestu pristati v en. Vse barake so zgrajene

Nadaljevanje iz 3. strani

črte upo z dobrokot tega podjetja kri-
jatno navdušujejo primisljenici pri
medtem sledili. — Zadnja se
le v stanovanju prevlakarica Marija
Schouweser v Partiju pri sv. Le-
maru v Slovenskih goricah.

V ruskih vjetništva se nahaja eno-
članski prostovoljek 25. poletnega pol-
ka Drago Šentur, sin znanevega vele-
viro Alcijana Šenturja v Ptuj. Bil
dan 7. septembra na bojišču ran-
jen v ruci. Kako pise svojna star-
ja, je sedaj te popoloma ozdravljen.
Vsi bratje Babič doma iz ljutome-
nike okrele, ki so služili pri 87. po-
letnem roku, se nahajajo v ruskem
vjetništvu. V ruskih vjetništva se
nahaja tudi Franc Pfeifer iz Radče v
zgornji Savinjski dolini. Minule dni
je pisan svojim staršem, kateri so
se 26. avgusta niso imeli od njega
nečesar obvestila, da se nahaja bli-
z Vladivostoka v vzhodni Sibiriji.
Umri je v Ljubljani Fran Jerib,
davčni izbirjevalec v Vel. Laskah.
Poročil so jo Loize Jakolin, sedaj
na domačem potku bl. 17. s gospo-
dinko Kranjčevjevo iz znane narod-
ne rodine.

Poroka, Rabunki, podčastnik 17.
pet. polka Anton Not se je poročil
z dedko Klobotom iz Metlike.
Prejeti legat. V Gradcu je major-
eva vdova Marija Braboli pri stre-
bi bolnikov v neki rezervni bolnišnici
naložila peregar lekar in je umrla.
Koliko strupnik, strupnički in dru-
žinski obvezni, da se nahaja bli-
z Thalerhofu pri Gradcu. Je tu
tudi latinsko manico. Govore
se vsekodnevne stvari. Vse pa kaže,
da je posasti legar silno nevarna
bolezen in je prava nevreča, da je
bil zanesen v Gradec in v njegovo
občino.

Na modrem užitkišču v Gorici
so bili izkreneni stične diktati dru-
žine teče.

V ruskem vjetništvu se nahaja re-
zervni poročnik Ivan Riger, učitelj v
Semicu. Pisal je avto ženici, da je bil
ranjen in da je nezavesten lekar v
zemski jarku. Pobrali so ga Rusi in
ga v njegovim slugom vred odvedli v
vjetništvu. To obvestilo je pisano na
rusko in vojno dopisniku, cenzurirano
pa je že od ruske oblasti, kar dokazuje,
da je Riger pisal dopisan-
em na potu v bolnič.

Oglasil se je iz ruskega vjetništva
Jozef Skofic doma iz Ilrove pri
Kranju, katerega so pogrešali od 18.
avgusta 1914. V pismu, ki je hodo-
val prav, da se mu razmeroma
dober godi.

Sedaj v Celovcu 27. jan. so v Celov-
cu zaprli vse ljudske šole, dne 10.
februarja pa so zaprli tudi srednje
in medšolske šole. To se zgodi za-
radil tega, da se dobro prostori za
nastanjanje črnovojnikov, ki se ogl-
a 1. in 15. februarja. Vrhnu tegu se je
pripravilo kakih 30 barak. Šole bodo
zaprite na mesec, ker se bodo po-
tem rekrutirati inštituti v drugih ko-
roških mestih in trgh. Zamuditi šol-
ski dan za nadomesti v času velikih
potovanj.

Rusi vjetniki v Celovcu Iz Celov-
ca na dne 22. t. m. odpeljali v vjet-
niški tabor pri Gradcu 80 ruskih vo-
jakov, ki so se nahajali kot ranjeni
v celovških bohinjih in sedaj se
odzravljajo.

Požar na koledvoru v Pontabiju.
Dne 24. jan. ponodi je na koledvoru
v Pontabiju zgorelo več šols., voz za
osebnim promet, skoda je znatna, ker
je zgorjel 1 osebni vagon popolnoma,
za deloma.

V Volispergu na Koroskem se naha-
ja kafija 7000 rutenskih beguncev
stave in nastanjanje teh ljudi je
vse konzane. Poleg drugih poslopij
so vgradili tudi ene bolnišnice za
ljudi, ki so obseglo že mnogo lju-
du in slagi bolezen otroci. Prehra-
ne beguncev velja na dan 5000 K. Na-
si dnevno 7500 porci kruha, 650
litrov mleka, 7000 kilogramov krom-
pirja, 1000 kilogramov rika ali fi-
zola in jedensota 300 kilogramov ma-
sti in 2000 kilogramov sladkorja.

Krepke besede. Artillerijski stotnik
je pisal, kakov je citati v "Arbeiter
Zeitung", tem naslednje plomo: "...
Danesh dobil pravo plomo. Prav za
prav odgovor na troje karto, kjer si
vprašala za mi. Te se nekaj poseb-
nega. Kako imate na Dunaju vo-
dovodov, tako imamo tu mi. Vsakih
trenutku bi olepeloval! Eme vrste
mi, namreč na glavah jih imamo.
A v perlu v odelj. v obiekah
kar magoli. Pisem tako lahko o
tem, a verjemo, to ni malenkost. Pri
prički se smo pritojili, da najde
tsterca časnikarja, ki je dan natisnil
lenu pismo z boljševikom, kjer je mi pri-
rečeno: "Ha, ali je bil po štehtnider
na trajnici holi priši do sovražni-
ka," ali tista, ki je pisal: "Ha ka-
na, kast, so latali Šrapnell in raz-
polali nad nami," — potem mi jih
nisi sem, da ta dva osla vprekel! Nihaj
ne mali, da smo malodutni,
ali takša brezstidnost, popisovati,
da krči infanterist, ki je 36 ur v
blatu marširal, "ha, kako krasen dan
boja!" ali da drugi ne more do-
biti dovolj Šrapnelov v kriji "taka
nina"! to je vendar preveč! Ve-
nas vse je tekmo časa nabrala že
velikana. Jez. Bill smo dolgo časa
v Nemički skupjal in vel smo se skan-
dzirali, kako polne je rubrike naz-
najli o zahavah na Dunaju. Tam tu-
jite! Hujte pri Šampancu in ostrigah
in nezamislimi doverti, ta zunaj pa
je na samih temi obogat mrtvi
čolki in se potopati jih ni mogče
zavari nepravilne toče krošeli. In
vsi so zahovali svoje življenje
in za one! Pa ti ljudje so poslali v
dar po tri aporne cigarete. S tem so
se dobiti storili. Le povej na Dunaju,
kakor takoj o tem mislimo!

Siša bo zmanjkalo. Dovoz riže je
popolnoma onemogočen. Do vogne so
dovlivali v Avstriji rih des morje iz
Indije, da je Italija in Iz Nizozemskim.
Sedaj je to nemogoče, zato
premet morje je ustavljen. Italija
je igra rih prepovedala, Iz Nizozem-
skim pa ga, da ne morejo dobiti,
je to Nemčija prepovedala, preva-
žati rih ces jezni ozemlje. Leta 1913.
so uveliti v Avstriji po kompenzi za
militarno kreditno vrednost, da pa
za 15 milijonov. Sedaj velja 100 kilogra-
mov rih kakih 100 K. In se je torej
vsi tegu vafnega v priljubljenega
čuda od začetke vojne povečala za
kakih 100 odstotkov.

Rekvizitna premoga. Za Dunaj, Rijekov in Lin je vlažna odredila iz-
dajne revizije premoga. Določeno
je bilo koliko premoga se mora vratiti
vseprav in v mestu. Tako mora
zdravstvo revit poslati vsek dan 800
ton pravom na Dunaj, napadno bes-
tevje pa 1000 ton. Kakor so poroča-
li, mora napadno čoksi revit pošljiti
do 3000 ton na dan na Dunaj.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. V
času od 17. do 22. jan. je bilo v Ljub-
ljani 28 moročorjenje, in 3 mrtvo-
čine. Umri je bil 10. iz med teh jih
bilo 10 domačinov in 7 tujcev. Na
jedilni 3 (vsi tujci) in 1 vased mrtvo-
čin. So boljščice jih je bilo 8. Na
času so v tem času obdeli 4 (vsi tui-
cini), vse mrtvočine, kar je bil 10.
Tako mrtvočine, kar je bil 10.

Trinerjev liniment daje nove
elasticnosti utrujenim mišicam.
Ozdravi hitro bolečine. Cena
je 50 centov, po posti 35 in
60 centov. (21)

"Beckhakorrespoden", te dni. V sedi
je razprtjivo o nadini pokriti
obresti potreblički, površčenosti po
novem posloju. Se je bilo predlo-
glevno ostanek državnih dolgov
konec junija 1914. Državni dolg v
Avstriji znača ogromno sveta 11.904
milijonov krov z oddišjem ograjenega
bloka na 11.616 milijonov krov, te
sveti stoji nasproti kot protivrednost
naloženja glavnih državnih števil-
nih v smeku 583.7 milijonov, da zahteva
torej določeno zadolženje v smeku
57.363 milijonov krov ne obresti
262.5 milijonov krov.

Cl. Amerika.

ALI BODETE PRODALI ALI
KUPILI HIŠO ALI LOT?

Oglasite se pri

J. MAZANEC,

Notes, Real Estate Inc.

Zavarovalnina, 14-14

736-39 Society for Savings

Mi vam gesloma, da je vas v redu.

Main 3116 Central 6162 W

Rojkom v Indianapolis.

Rojkom v Indianapolis, Ind.

naznanjam, da je naš zastop-

nik za to mesto samo

Mr. Anton Žnidarič,

ki stanuje na 753 No. Hol-

mes ave. On je upravilen nas-

zastopnik in pobirati naročni-

Pozor rojaki, nevarnost!

Vsek človek pri zdravi pa-

neti mora priznati, da je

človek izučen mizar in potem

še več let čevljarski trgovec,

ako kar naenkrat ugledate iste-

ga mizarja v lekarni, kjer vam

hoče prodajati zdravila, o katereh

se nicesas ne razume. To-

rej nevarnost za vsakega, ki

kupi, pa ne ve, kaj se prodaja.

Jaz prodajam samo dve stvari:

Zavarovalnino proti ognju in

hišo, in v teh dveh stvareh

imam že vedetno skušnjo, to-

rej niste v nobeni nevarnosti,

če kupite od mene. Vprašajte

omega, ki je že od mene kupil,

on vam pove. Se priporočam.

Josip Zajec, 1378 E. 49 th St.

Cleveland O. Central 6494 R.

(19)

POZOR!

Znani rojaki J. Zakrajšek pri-
poroča svojo novo urejeno,
vsem potrebljam ustregajočo
grocerijo, kjer dobite vse jest-
vine po nizkih cenah in sveže.

Prevažam vsakostne stvari.

Način na kričici za višje cene.

Hiša v Collinwoodu.

Zidana hiša, škrlejava streha,

za 2 družini, peč za gorkoto,

prostor za kokoši, cena \$2400.

Tako \$600, drugo na male ob-

roke.

Hiša za 2 družini na E. 58th

St. Cena \$3800, takoj \$1000,

drugo na obroke. Imam še več

hiš v tej kričici za višje cene.

Hiša v Collinwoodu.

Zidana hiša, škrlejava streha,

za 2 družini, peč za gorkoto,

prostor za kokoši, cena \$2400.

Tako \$600, drugo na male ob-

roke.

Hiša v blizu Lake Shore

office na Darwin ave., 8 sob.,

škrlejava streha, kopalna bana,

peč za kurjavko, velik lot \$2200.

Tako \$600, drugo na male ob-

roke.

Malova hiša, 4 sobe, ve-

lik lot, plača se takoj \$1450.

Nadaljnja pojasnila dobite

pri John Zulich, 1165 Nor-

wood Rd. Opomba: Ker mnogo

rojakov ne ve za Norwood

Rd. naj pomeni, da je to vzhod-

nja 62. cesta (88-15).

FINO VINO

vedno dobite pri Jos. Koželu.

Belo, niagara in concord vino.

Posebno ženskam je moje vi-

no znano. Po starji navadi Jos.

Kozely, 4734 Hamilton ave.

(20)

IZURJENI ZOBOZDRAVNIK,

Dr. A. A.

Kalbfleisch,

6426 St. Clair Ave.

Frank Briceli,

6026 St. Clair Ave.

Expressman.

Prevažam pohištvo in vsa-

kovrstne stvari. Postrežba toč-

na in zanesljiva.

Tel. Princeton 1882 L.

(25)

Vaš
doktor
ve

In vam pove, da je ni nujen receipt na-
stavljeno in ed načinljivo zdraviti, da vas
ne more ordnati.

Vsi zdravnični recepti morajo biti v
najti lekarju, kjer bodo zdravili nastavljeno
po delni zdravnični. Izrazimo, da zdravnični
prezivilje predstavlja, točno zdravnični potre-
beni, dilar, cigar in sladkorja.

Guenther's Sloven. Lekarna,
Addison Rd. vogal St

Materina Žrtev.

Roman iz časa francoske revolucije.

Francoski spisal:
Victor Hugo.

Za Cl. Am. priredil
L. J. P.

Cimourdain mu je vse to dovolil, dasiravno jako nerad. Kdor začne skrbeti za trnjavo, skrbti za trdnjavsko posadko. Zato je Cimourdain z nevoljnim očmi to gledal in le nerad dovolil, da se trdnjavci priznaša. Kljub temu pa sam ni vedel, kaj se godi z njim. Pred oči so mu stopila mladostna leta, ko je bil še duhoven v Parign; tedaj je vrgagal mladega Gauvaina, in tem stolpu je imel svoj glavni stan. In ravno v knjižnici tega stolpa je držal mladega Gauvaina na svojih kolenih, in med tem zidovjem ga je gledal, kako je naračal iz dečka v moža.

Zato je pustil Gauvaina, da je pričel z obleganjem stolpa na eni strani, kjer bi povročil najmanj škode.

DIVANAJSTO [POGLAVJE.]

Načrt za beg.

Tekom cele noči so se pripravljali na obeh stranch. Kadar hitro je Imanus iz stolpa povedal svoje pogoje, je poklical Gauvain svoje podpoveljnike. Guechamp, podpoveljnik, je bil mož, na katerega se je lahko zaneslo. Ubogal je vse, kar so mu narocili. Bil je kot konj, ki ima na obeh straneh čiči sleplja, koraka po ravni poti tja, kamor ga vajeti silijo. Toda pri tem je bil pošten, hraber in nepodkupljiv.

Gauvain je pričel dajati svoja povelja Guechampu:

"Guechamp, lestevo potrebujemo."

"Poveljnik, mi nimamo nobene."

"Toda dobiti jo moramo."

"Za plezanje?"

"Ne, za rešitev."

"Razumem. Toda lesteve, kadar jo zahtevate, mora biti jaka visoka."

"Najmanj za tri nadstropja."

"Da, poveljnik, taka mora biti."

"In še večja, da smo gotovi svojega uspeha."

"Gotovo."

"Toda ne razumem, da nimate nobene lesteve s seboj?"

"Poveljnik, vi niste sprva mislili, da boste plezali po tem zidovju. Sporočili ste nam da boste trdnjava samo oblegali. Nabavili smo si torej dovolj razstrelnih snovij, toda ne lesteve. In zato jih tudi nima mo."

"Naredite lesteve takoj."

"Lesteve, tri nadstropja visoka se ne more tako hitro nadrediti."

"Pa jih zvezite več skupaj."

"Toda zato moramo imeti najprvo male lestevice."

"Pošicite jih."

"Kje? Kmetje uničijo vse lesteve prav tako kakor svoje vozove in kakor podpirajo mostove."

"Toda kljub temu moram jaz imeti lesteve."

"Poveljnik, jaz menim, da dobim lesteve v mizarnici v Javene, blizu Fougeres. Prav govorjujo moje tam."

"Casa ne smemo zgubiti."

"In kdaj želite lesteve?"

"Jutri ob tem času."

"Poslal bom oddelke vojakov v Javene. V tem mestu je tudi naša kavalerija, ki bo pomagala pri delu. Lesteve je lahko jutri tu, predno solnce zade."

"Tako je," reče Gauvain. "Hitro torej na delo. Pojd!"

"Deset minut pozneje pride Guechamp k Gauvainu in mu sporoči:

"Potrila je odšla v Javene."

Gauvain pa je odšel proti mostu, ki je vezal grad z ostankim poslopjem in dolgo zrl na stolp. Zračunal je vse podrobno, da tedaj, ko se zvrši splošni napad na stolp, ne pobegne nikje iz trdnjave. Zbral je svoje hataljone v neposredni bližini stolpa. S Cimourdaim sta se razdelila v poveljstvu. Gauvain je prezel ono stran, ki se je približevala gozdu. Cimour-

dain je vzel stališče pri mostu. Tako so pričakovali odločilne trenutev.

XIII. POGLAVJE.

Kaj dela markiz.

Dočim so se zunaj vsi pripravljali za napad, so se znotraj vsi pripravljali za obrambo. Oblegovalci so prejšne dneve razstrelili kakih tristo funov smodnika pod stolpom, in razstrelja je naredila precej široko odprtino. Ta odprtina se je pričela prav spodaj pri stolpu, je šla naprej skozi najmanj štirideset čevljev v premeru. In vsako nadstropje nadstrelje je imelo enako dvorano, le s to razliko, da je bila vsaka višja dvorana manjša, in da so dvorane v gorenjih nadstropjih imele male line "kozi" katere je prihajal zrak in svetloba, dočim spodnja dvorana ni imela ne lin ne caken. Bila je enaka grobinci.

Oblegovalci so imeli precej lepo priložnost, da se polaste spodnje dvorane, kajti kateri hitro se jim posreči priti skozi odprtino v to dvorano so imeli priliko vzeti cel stolp. Toda pomniti je bilo treba, da se nikdar nihče ni dihal v tej spodnji dvorani, nihče še ni stanoval v njej, ne da bi bil v sirsinchajsetih arah zadušen. Toda sedaj, radi odprtine, ki je vodila naravnost v to dvorano, se je lahko prebivalo v njej, ker je prihajal zrak iz zunanjih prostorov skozi odprtino.

In zato tudi obleganci niso zaprli odprtine. Začaj neki? Skrogljam iz topov bi bila odprtina kmalu zopet odprta. Toda kako naj se branijo v tačen položaj? Toda Lautenac je imel pogum. Pričeli so zagrajevati odprtino, delali so na vse moči, pot je tekel z lica. Lautenac je bil duša obrame. Podoben onim starim vojskovodjem 18. stoletja, ki so šele v starosti 90 let se pokazali za prave vojskovodje.

"Pogum," je govoril svojim možem, "pomnite, da je švedski kralj Karol XII. se zaprl s 300 Švedi v neko hišo in se ustavljal 20.000 turškim napadcem, pa ga niso zmogli."

Barikadirali so dolzeni dva nadstropja, utrdili vse sobe utrdili so vrata s tem, da so jih zabil z dvojno vrsto žebeljev, toda srednje vertikalne stopnice so vodile od nadstropja do nadstropja.

Markiz je bil neutrujen. Dviral je teške kole, jih nosil, prelačeval kamenje, pomagal, se vratil, snejal, toda veden je bil pri tem velečastni seig neur, markiz, eleganten, ponosen.

Nikomur ni dovolil, da mu odgovarja.

Večkrat je povedal branilcem: "Ce se vas spunta ena polovica, bom zapovedal drugi polovici, da vas ustreli. In drugo polovico bom branil trdnjavo." Računal pa ni na dejstvo, ce se mu spuntajo vsi skupaj.

Dočim je bil markiz zapospelen pri razpoklini in v stolpu, je Imanus pečal z mostom. Ko se je pričelo obleganje, je dal markiz odstraniti rešilno lesteve, ki je vedenila od drugega nadstropja horizontalno proti tem. Imanus jo je odnesel v knjižnico. In to rešilno lesteve Gauvain želel imeti. Okna tega so bila zamrežena in pregrajena s trojno vrsto žezelnih kolov, ki so bili vzdiani

v mogocene skale. Nemogoče je bilo iti skozi okna noter ali ven. Toda taka okna so bila v prvem nadstropju. Ostala okna niso bila zamrežena, toda tako visoko, da je bilo nemogoče misliti, da se jih doseže z lesto.

Imanus je imel s seboj tri može, ki so bili z njim enako odločeni umreti ali živeti, in opravljani za vsak čin.

Imanus je preiskal gogenje nadstropje, kjer je bilo mnogo slame in sena, potem pa spodnje. Kamor je ukazal prinesiti čebre s smolo in užigalno snovjo. Posebno je skribel, da je ostala užgalna vrvica, katera en konec je bil na mostu, drugi v stolpu, suha. Potem pa je šel prenesti otroke v drugo nadstropje, v knjižnico. Tako so bili otroci v sredi med dvema ognjemeta. Nad njimi seno in lama, pod njimi smola in dračje. Poleg vsake zibeljke je postavil Imanus lonec z juho in leseno žlico. Rešilna lesteve je slonela ob zidu. Zibeljke so bile ob drugi strani zidu. Imanus je bil tudi mnrena, da ne pozar, v slučaju, da ga zareči, se hitreje razširi v knjižnico, kjer so bili otroci, ce odreči okna, in nastane preprič. Zato je na široko odprl vsa okna v knjižnici.

Ko je vse to odredil, je odšel, zaprl vrata, ki so vodila iz stolpa na most, z dvojno ključavnico ter se prepričal, ce je užigalka na pravem mestu. Ta užigalka se je pričela v okrogli sedi, se nadaljevala pod zelenimi vrati, potem pa je šla v rozhode prostore pod mostom, se vlekla po stopnjicah navzgor, po koridorjih ter se končala v smoli in dračju. Imanus je zračunal, da će prizge to užigalko, da mora pričeti tekom četrte ure stolp goreti. In ko se je prepričal, da je vsaka stvar na svojem mestu, je odšel k Lantenaumu, katemu je izobilil ključ, in slednji ga je vtaknil v svoj žep. Imanus pa se je nodal na vrhu stolpa, odkoder je opazoval vso okolico.

Ko se pričake solnce, in njevi žarki razsvetljujejo okolico, je opazil Imanus osem batljonov republikanske armade, pripravljenih, z meči ob strani, s telecnjaki na hrbitu, pripravljenih za napad.

Tretja knjiga.

Masakra sv. Bartolomeja.

PRVO POGLAVJE.

Ortoci se zbudijo.

Najprva mala deklica.

Kadar se ortoci zbudijo, je kakor ko cvetlica odpre svoj cvet, zdelo se je kot bi dišava prihajala od malih teles.

Georgeta, stara 21 mesecev, ki je majca meseca še vedno sedala materino mleko, najmlajša izmed otrok, dvigne svojo nalo glavico se vsede, pogleda svoje nožice in se začne igrati.

Jutranji žarek solnce pada na njen zibeljko. Teško je vedati, kdo je bil bolj ljubelek, nožica deklice ali jutranji žarek solnce. Ostala dva otroka sta še vedno spala. Rene Jean je zagledal kot malč Herkul: spal je na trebuhi, z rokama v peštah stisnjena preko oči. Obe nožice Gross-Alaina pa steviseli preko zibeljke.

Vsi trije so bili oblečeni v cujanje; oba dečka sta bila naga, deklica pa je imela na sebi raztrgan krilo. Kdo je skribel za te otroke? Nihče ne more povestati. Mati gotovo ne. Kmetčki puntarji so jih vlačili iz gozda v gozd, iz vasi v vas, in dajali so jim ostanke svojih jedil. In malički so živel, kako jih je pač narava dopuščala. Vsak je bil njih močster, pa nihče njih oče.

Georgeta klepetala sama s seboj. Kar ptič pojde, to klepeče otroč. Ena in ista himna je. Mrmranje otroka je več ali

manj govorica, nobenih not ni, toda pesem je vsečna; ta govorica se zacetna v nebesih in koncu na zemlji. Zibeljka ima jutro, kakor ima groz večer.

In kaj je klepetala Georgeta? Nič in več. Založno govorila pa ni bilo, kajti smejava se je ljubko. Njeni ustica so se smejala, njeni oči in obraz.

Druži, ki se je zbudil, je bil Rene-Jean, najstarejši, največji dečko, ki je bil star tri leta. Vstane, skoči moško iz zibeljke, pogleda na lonec, in misli pa, da je za njega. Kmalu je pri lonecu in začne vživati svoj zavetek.

Ko je Georgeta klepetala sama s seboj, se Gross-Alain ni zbudil; toda ko je čul rotovanje žilce, je odpril stojte oči. Gross-Alain je bil star tri leta. Vstiel je svoj lonec, in ker je bil blizu, ga potegne k sebi, ne da bi skočil iz zibeljke, in po valedi Rene-Jean začne jesti.

Ko je Rene-Jean spraznil svoj lonec in strgal po dnu piškra, se obrne Georgeta. Rene-Jean pa vzdihne:

"Popi sem mojo juho."

"Pupi?" reče Georgeta.

In ko vidi, da Rene-Jean vživa svoj del, in da je Gross-Alain že gotov s svojim delom, vzame tudi ona svoj lonček z juho. Le žlico je nesla večkrat k svojim usesom kot v usta. Tupase in pa se je odpovedala civilizaciji in je zajemala s svojo roko.

Ko sta bila oba dečka gotova, sta se začela poditi po knjižnici.

DRUGO POGLAVJE.

Naenkrat se je začula zunaj, ob gozdnih strani trobenta, in glasni trebente je odgovoril rog na vrhu stolpa. Trobenta je klečala, rog je odgovarjal.

Trebenta drugič zapoje, rog pa v drugič ponovi svoj zategnjeni glas. Iz parolka gozda se pojavlja zdajci močan, toda čist glas, ki odmeva proti stolpu:

"Roparji, čujte! Ce se ob sočnem vzhodu ne užaste našim pogojem, vas napadem."

In z vrha stolpa se oglaša drugi glas:

"Pričnite z napadom!"

Prvi glas nadaljuje:

"Ustrelili, bodemo s topom dol ure pred napadom kot v zadnje svarilo."

In glas z vrha stolpa odmeva:

"Pričnite z napadom!"

Ti glasovi sicer niso prišli do otroških ušes, pač pa so slišali glas trobente in roga. Ko je trobenta zapela prvič, je Georgeta dvignila glavo in prenehala jesti. Ko je zapela rog, je vtaknila žlico v lonec, ko pa je zapela trobenta drugič, je dvignila prvi prst desne roke, ga dvigala in spuščala navzdol ter mrmlala poluglasno: "Muska."

Mislimo, da je menila "godba".

Oba dečka pa, Gross-Alain in Rene-Jean pa se nista mnogo zmenila za trobento ali rogom. Njuno zanimanje je bilo drugje. Mal hrošč je prilezel izpod omare in koracal preko knjižnice.

Gross-Alain ga je prvi opazil in zaklical:

"Glej, tiček je!"

Rene-Jean prihiti bližje, da pogleda:

Gross-Alain pa se pristavi:

"Ugriznil bo."

"Ne dotakni se ga," svari Rene-Jean.

In obadvaj začneta gledati hrošča, kako se premika po tleh.

Medtem pa je Georgeta zavila svojo juho, zdajci pogleda na bratce. Gross-Alain in Rene-Jean stojita pri oknu, glave staknjeni skupaj ter neizmereno pozorno opazujeta hrošča. Zadrževala sta sačo, ko sta videla, da je hrošč mahoma obstat.

Georgeta pa, ki je videla, da njena brata nekaj opazuje, je tudi hotela videti, kaj je to. Ni bilo bar lahk za njo priti iz zibeljke na tla in med raznimi zaboljivimi, stoli, papirji in orodji poiskati pot do bratcev. Toda držnala se je vsceno.

Georgeta klepet